

Синдикално

ЛИСТ СИНДИКАТА ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ

Број 187 • мај 2018 • Година XVIII • Бесплатан примерак • www.sind-obr.org.rs

ISSN 1451-7574

У Београду је пре неколико дана отворен Музеј илузија, кажу поставка вара наша чула и измиче тло под ногама. Стигло и до странаца да се у Србији илузија добро продаје и да се од ње пристојно може живети. Иако упорно ћутимо над хиперпродукцијом домаћих илузиониста, који се већ рађају са докторатима из те области, места налазе и страни, јер "небеском народу" тло под ногама није ни потребно.

Како је илузија растељива величина, онда није ни чудо што се са-

И тако,...

свим угодно сместила у све поре наших живота, чак и у новчанике, док тамо неке Африке купују авионе, Цеце стижу у уибенике, Мики и Надежда - ко год да они били - ломе кревете, а по полицијским станицама харају духови. У свему томе промиче како челни људи појединих високошколских установа не спроводе одлуке послодавца - државе и државног суда, како је једном предавачу због "испарвљања кривих дрина" учионица замењена портирницом, како по први пут штрајкују запослени у високом образовању, како је уз помоћу статистичког чаробног штапића пензионерима примање веће него икада, ниво афлатоксина у млеку враћен у законске оквире, а плате запослених у просвети прескочиле републички просек. Промиче како живот мимо свих нас промиче. На то промицање је чак и Међународна организација рада одлучила да нам укаже крајем маја на годишњој Конференцији.

Илузија не би могла да буде илузија, нити илузиониста илузиониста

да за то нема погодна тле и посматрача расуте пажње. Па ко и да приметити кад се зарад добре илузије мало штрбне Устав, мало по који закончић, па и онај о штрајку.

Знају илузионисти да има и оних који не сањају будни и који знају да живот тече и кад илузије нестане ... и попуштају кад осете да се сневачи у сну мешкоље.

У овом броју "Синдикалног пера" представљамо нашу чланицу Синдикалну организацију Технолошког факултета у Новом Саду, а наизоставна је и богата међународна сарадња у чије одржање Синдикат образовања Србије улаже велике напоре како би обезбедио подршку, али и знања неопходна за решавање бројних проблема запослених у српском образовању. Нама, који не сањамо будни придружило се и пролеће. Ђудљиво, ред сунца и ред кише - онакво какво треба да буде. Оно је бар за ову годину обећало да нас неће у мају држати у илузији да је лето. Све нас је више. Заједно смо јачи.

ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ

Делегација СОС код ресорног министра

На иницијативу Синдиката образовања Србије 4. маја је одржан састанак са министром просвете др Младеном Шарчевићем поводом нагомиланих проблема у образовању. Делегацију СОС предводила је председница СОС мр Валентина Илић.

Министру је предочено да су просечне зараде испод републичког просека; да запослени са другим, трећим и четвртим степеном примају минималну зарату; да посебни колективни уговор за запослене у високом образовању и даље није закључен; да у умрежавању школа и у доношењу плана умрежавања репрезентативни синдикати још нису укључени, као и да власт избегава укључивање репрезентативних синдиката у изради платних разреда и платних група.

Делегација СОС је затрагла, сходно изјави премијерке Ане Брнабић о повећању плата у јавном сектору, да запослени у образовању добију највеће повећање како би основа за платне разреде била што боља, са чиме се и Министар сагласио.

Министар је обећао да ће инсистирати на укључивању репрезентативних синдиката у процесе умрежавања школа и израде платних разреда и платних група. Исто тако, Шарчевић је обећао да ће поводом ПКУ за високо образовање иницијативу новог састанка са помоћником за ту област др Бојаном Тубићем и представницима Министарства финансија.

Синдикалци су на крају известили министра и о проблемима које ствара још важећа Уредба о забрани запошљавања, поготову код запослених на одређено време, јер њено дејство онемогућава расписивање конкурса.

Министар Шарчевић је састанак закључио речима да се он већ дуже време залаже за укидање Уредбе,

како би запослени који раде на одређено време коначно осигурали свој рад-

но-правни статус у установама образовања. Информативна служба

Последња вест

Председништво Републике Србије
Председник г. Александар Вучић
Андрејева Вокан 1
11 000 Београд
Влада Републике Србије
Председник г. Ана Брнабић
Новакњика 11
11 000 Београд
Министарство просвете, науке и технолошког развоја
Министар г. Младен Шарчевић
Новакњика 22-26
11 000 Београд
Министарство државне управе и локалне самоуправе
Министар г. Бранко Ружић
Београдска 6
11 000 Београд

СРПСКА СИНДИКАЛНА ОРГАНИЗАЦИЈА СРБИЈЕ
СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ
РЕПУБЛИЧКИ ОДБОР
Број: 65
23.5.2018. год.
БЕОГРАД

Поштовани,

Сави дописом вам се обраћају Синдикат радника у просвети Србије, Синдикат образовања Србије и ГСПРС „Независност“ како би запослене у просвети укључили у програм куповине станова под посебним условима. На тај начин бисте запослене у просвети изједначили са припадницима војске, полиције, запосленим у Безбедносно-информативној агенцији и Управи за извршење извршних санкција.

Као што вам је познато, запослени у просвети имају су и имају најниже плате у односу на све делатности које се финансирају из буџета Републике Србије, па им је самим тим немогуће решити стамбено питање и са таквим статусом одлазе у пензију јер им плата није довољна за задовољавање најосновнијих животних потреба за њих и чланове њихових породица.

Имајући у виду горе наведене чињенице тражимо да се наш захтев уврсти као приоритет приликом израде програма за куповину станова под повољним условима.

Синдикат радника у просвети Србије
Слободан Ђокић

Синдикат образовања Србије
мр Валентина Илић

ГСПРС „Независност“
Проф. др Татјана Живановић

Први штрајк запослених у високом образовању

Запослени у Високој школи струковних студија у Блацу ступили су 22. маја у штрајк, с обзиром на то да представници управљачког тела ове установе нису дошли дан раније на заказани састанак у Министарству просвете, када је, према мишљењу послодавца и Синдиката, била прилика да се проблеми реше на миран начин. Штрајк своје чланице подржао је Синдикат образовања Србије, али и позвао све чланове запослене у високом образовању да подрже колеге. Првом дану првог штрајка запослених у познатој историји српског високошколства присуствовали су председница СОС Валентина Илић и секретар Миодраг Камперелић.

Најављујући штрајк сходно законским одредбама и окупљање у зборници, запослени су захтевали оставку директора Школе др Љубише Милачића, затим оставке чланова Савета, избор нових чланова тог тела по Закону - тајним гласањем, као и да оснивач (држава) именује своје представнике у Орган управљања. Иако је штрајк најављен по Закону, као и планиране радње, директор Љубиша Милачић га је дописом Синдикату прогласио незаконитим, захтеве штрајкача ултиматумом без могућности договора, а као место одржавања штрајка, уместо најављене зборнице, одредио просторију (учионицу) у подруму Школе.

Да је то мислио озбиљно видело се већ првог дана штрајка, када је обезбеђење Школе покушало да спречи улазак председнице СОС у зграду инсистирајући на легитимисању и оспоравајући јој право присуства. Немајући озбиљних аргумената, обезбеђење је председницу и штрајкаче ипак пропустило и штрајк је започео у зборници, како је и најављено.

Синдикална организација Школе је још у фебруару опширним дописом "Противзаконито поступање Љубише Милачића, нелегално изабраног директора Високе пословне школе струковних студија из Блаца" обаве-

стила министра др Младена Шарчевића о збивањима у овој државној високошколској установи и затражила помоћ у очувању достојанства Школе и професије. Но, и поред налаза инспекције рада о финансијском гушењу Синдиката и сазнања о неизвршавању судских налога, као и сазнања о збивањима у овој установи, изостала је очекивана реакција државе у заштити имовине, бар у смислу именованга представника државе у орган управљања.

У изјави за дописништво РТС у Блацу Валентина Илић је истакла да не жели да коментарише избор директора Школе, али да тражи да просветна инспекција дође и спроведе истрагу о томе да ли је било нерегуларности.

Синдикална организација Високе школе је још 17. маја локалним медијима упутила саопштење у којем је у 17 тачака навелка злоупотребе службеног положаја директора Школе, међу којима су драстично смањење

броја студената, игнорисање надлежности стручних органа, фалсификовање службених исправа, стечена противправна имовинска корист од постављања самог себе на чело свих комисија за одбрану завршних радова, непоштовање Општих аката ове установе, мобинг над неистомишљеницима, уцене и отказивања уговора о раду нелојалним колегама, спречавање рада Синдикалне организације Синдиката образовања Србије у тој школи....

"Љубиша Милачић је јасно показао да је његов интерес важнији од интереса установе на чијем се челу налази. Његово понашање се ни у ком случају не може сматрати одговорним чином и достојним понаша-

/Наставак на страни 4./

Наставак са стране 3./

њем које треба да поседује особа која се налази на месту директора високошколске установе чији је оснивач држава. Због непоштовања судских одлука Основно јавно тужилаштво у Куршумлији је поднело оптужни предлог Основном суду у Куршумлији због постојања оправдане сумње да је извршио кривично дело неизвршавања судске одлуке иу чл. 340 ст. 1 КЗ. И поред тога, Савет Школе Љубиши Милачићу је поверио још један мандат.

Неприхватљиво је да на челу високошколске установе буде лице, које својим самовољним поступањем наноси огромну штету установи на чијем се челу налази, а чији је оснивач држава. Савет Школе, као орган управљања већ три године затвара очи пред катастрофалним стањем у школи и одржава Љубишу Милачића на власти упркос његовом незнању, нестручности и неспособности", писало је у саопштењу Синдикалне организације ове школе упућеном локалним медијима.

У моменту закључења овог броја штрајк запоселних у Високој школи струковних студија ушао је у други дан.

Р. С. П.

Република Србија
МИНИСТАРСТВО ЗА РАДА, ЗАПОСЛАВАЊЕ
БОРАЧКА И СОЦИЈАЛА ПИТАЊА
Инспекторат за рад
Одсек инспекције рада са Топличког управног округа са
Седиштем у Прокупљу
Бр:389-117-00041/2018-02
16. 05. 2018 год.
ПРОКУПЉЕ

САВЕЗ САМОСТАЛНИХ СИНДИКАТА СРБИЈЕ, СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ
ПЕНСИОНЕРСКИ СДБОР

ул.Дечанска 14/6
БЕОГРАД

ПРЕДМЕТ: Обавештење.

У вези Вашег захтева бр. 389-117-00041 од 23.04.2018 године који сте упутили одсеку инспекције рада са седиштем у Прокупљу за Топличко управно окружење обавештавају следеће:

Инспектор рад извршио је инспекцијски надзор по Вашем захтеву у Високој пословној школи струковних студија у Блану ул. Краља Петра бр.1 дана 14.05.2018 године и темом приликом утврдио следеће:

послодавци од децембра 2017 до маја 2018 године није вршило обуставу зараде на име чланарине запосленима у корист Синдиката.

Инспектор рада је на захтев надлежног послодавца да до 04.06.2018 године у отклони неправилности и свим запосленима који су чланови синдиката на име синдикалне чланарине одбије износ од зараде на основу малопреписане изјаве и тај износ уплати на одговарајући рачун Синдиката.

Уколико послодавац у датом року не отклони неправилности, инспектор рада предузће одговарајуће санкције.

С поштовањем,

ИНСПЕКТОР РАДА,
Милана Ракоћ

СОС против решења у Нацрту закона о штрајку

На јавној расправи поводом Нацрта Закона о штрајку, одржаној 10. маја у Београду, представник СОС је изразио неслагање са предложеним (старим) решењима, којима се образовању практично ускрађује право на штрајк.

Образовање је остало међу делатностима којима се ограничава право на штрајк и сврстано у делатност од општег интереса "у којој прекид рада или обим прекида рада може да угрози живот, личну безбедност и здравље становништва или дела становништва", заједно са електропривредом, водопривредом, саобраћајем, информисањем, ПТТ услугама, комуналним делатностима, производњом основних прехранбених производа, здравственом и ветеринарском заштитом, друштвеном бригом о деци и социјалном заштитом".

За све ове делатности, па и образовање, предвиђен је минимум процеса рада, који се по овом предлогу утврђује колективним уговором. Штрајк запослених у образовању регулисан је у законима о основном и средњем образовању, а као минимуму процеса рада утврђено је трајање школског часа од 30 уместо редовних 45 минута (за наставнике практичне наставе 40 минута) и 20 сати рада недељно за васпитаче и стручне сараднике.

На јавној расправи смо указали на мишљење из МОР, које смо истим поводом тражили и 2011. године: "Комитет сматра да се минимум процеса рада може утврдити у обра-

зовном сектору у случају дугог трајања штрајка, а тадашње ни садашње решење не садржи било какве референце за дужину трајања штрајка и стога проширује ситуације у којима минимум процеса рада може бити примењен у образовном сектору. Главни аспект је да то мора бити истински и искључиво минимум услуга, тј. оне које су ограничене на операције које су стриктно неопходне за задовољавање основних потреба становништва или минимум захтева за услуге, при задржавању ефикасности притиска који је уведен.

Дефинисање минимума процеса рада у основном и средњем образовању је прекомерно у односу на минимум услуга како то промовишу МОР-ови принципи слободе удруживања, то јест чини могућом значајну рес-трикцију штрајкачке акције и отуда успоставља режим који може да противуречи самом праву на штрајк.

Друго, пошто тај систем ограничава једно од кључних средстава притиска које је на располагању радницима у одбрани њихових економских и социјалних интереса, њихова организација треба да буде у могућности да учествује у дефинисању такве услуге, заједно са послодавцима и државним представницима".

Синдикати образовања нису били консултовани о утврђивању минимума процеса рада током припреме нових закона о образовању, те су и у најновијим законима остала ранија решења.

Пошто ће нови Закон о штрајку бити усвојен, требало би изменити те одредбе и ускладити их са новим законом, а питање штрајка и минимума процеса рада регулисати колективним уговорима, на шта Министарство просвете свакако неће пристати, пошто им регулисање штрајка у закону о основној и средњој школи даје могућност да у старту обесмисли штрајк као облик синдикалне борбе за права запослених.

Само Министарство је то потврдило тиме што је упутило захтев да регулисање штрајка остане у овим законима, а не да се нађе у колективним уговорима и да се минимум процеса рада регулише у преговорима са синдикатима. Надамо се да комисија неће прихватити овај захтев.

Све ставове поводом Нацрта закона о штрајку СОС је упутио члановима Комисије из редова СССС, који су као чланови СЕС-а учествовали у његовој припреми. Пошто нисмо добили повратне информације, на јавној расправи смо изнели неслагање са усвојеним Нацртом закона.

Учеснике Округлог стола смо, такође, обавестили о информацији из МОР-а да ће се почетком јуна расправљати о питањима која се тичу колективног преговарања и органичног социјалног дијалога у Србији и захтеву да се доставе информације о стању примене конвенција МОР у области образовања.

БОРКА ВИШНИЋ

Светло на крају тунела?

У Београду је 22. маја одржана седница Одбора запослених у ученичком и студентском стандарду, на којој је председник Одбора Данијел Ђорђевић указао на бројне проблеме запослених у овој делатности - од чињенице да велики број запослених и поред повећавања минималне цене рада прима минималну зараду без обзира и на IV степен СС, па до неједнаких коефицијената у зависности од величине установа. Ниске зараде доводе до проблема у обезбеђивању стручног кадра и ниској мотивацији за рад, а неједнаки коефицијенти су дугогодишња нелогичност, јер за исти рад и исту стручну спрему сви запослени у делатности немају исту плату.

У раду седнице учествовала је начелница Сектора за ученички и студентски стандард Министарства просвете Марина Хасановић и специјални саветник министра просвете Милош Благојевић. Према речима Марине Хасановић, рад на платним разредима се приводи крају и најкасније за месец дана ће се наћи пред синдикатима, који треба да се изјасне о предлозима.

Представници Министарства просвете су истакли да је "ово ретка прилика да се Министарство и синдикати налазе на истој страни и заједничким напорима треба да се изборе за одговарајући положај запослених у образовању у односу на друге делове јавног сектора ко-

ји су обухваћени овим законом, а који треба да ступи на снагу од почетка наредне године".

Основни захтеви су да минимална зарада треба да има и минимални коефицијент, а позиција носилаца делатности у образовању треба да се позиционира приближно основним носиоцима у другим делатностима. Тиме би се иправиле дугогодишње неједнакости и успоставио поштенији и коректнији систем. Поред тога, следећа фаза је вредновање рада. Синдикати ће ту имати активну улогу, а задатк је успостављање што објективнијих алата којима ће се субјективне процене свести на што мању меру.

На састанку је било речи и о новим систематизацијама, које су завршене у већини установа и усклађене са каталогом занимања, али и да са коефицијентима треба сачекати нова решења. Министарство је само контролисало максималан број запослених, а примећене су и нелогичности којих до сада није било (велики број помоћника, заменика и сл). Поред тога, очекује се укидање забране запошљавања у јавном сектору, што би знатно олакшало позицију образовања.

Чланови Одбора су истакли проблеме у функционисању установа, посебно у неједнаком начину исплате стимулације запосленима. Законом о буџетском систему за прошлу и ову годину дозвољена

је исплата само јубиларних награда, али према члану 21. Правилника постоји могућност да се за прековремени рад појединцима, сходно њиховом доприносу, исплати додатна зарада од средстава остварених искључиво на тржишту.

Са састанка је потекла иницијатива да се крене у преговоре о новом ПКУ за студентски стандард, чија важност истиче у децембру ове године. Као разумно је прихваћено решење да се тражи продужење важности ПКУ до марта 2019. године, до када је продужен и ПКУ за основне и средње школе и домове ученика. У међувремену се очекује и усвајање новог закона о студентском стандарду у септембру ове године.

Б. В.

Одржан састанак у Новом Пазару

Градски одбор образовања Новог пазара одржан је у овом граду 9. маја. Састанку је присуствовала председница СОС Валентина Илић са сарадницима.

Председница овог новопазарског одбора, уједно и члан Републичког одбора СОС Селма Делимеђац Трубљанин, а и остали чла-

нови изложили су актуелне проблеме запослених у школама у овом граду. Они су посебно указали на тешко финансијско стање локалне самоуправе, блокиране рачуне школа и маркирали проблем исплате надокнаде за превоз запослених. Чланови Одбора су истакли и потребу за ангажовањем правника који би био на

располагању запосленима у школама. На састанку је закључено да мора бити побољшана комуникација са Републичким одбором, али и да председници синдикалних организација морају редовније информисати чланство о активностима Одбора и целокупног Синдиката образовања Србије.

С. Д. Т.

На Конференцији и Србија на "тапету"

Поводом предстојеће годишње Конференције Међународне организације рада, Интернационала образовања је обавестила све чланице у Србији - СОС, ГСПРС и Синдикат науке Србије - да је наша држава на листи земаља о којима ће Комисија за примену стандарда МОП раправљати крајем маја и почетком јуна.

Предмет расправе ће бити примена Конвенције 144 о трипартичним консултацијама. У извештају Комитета експерата, који је основ за расправу, наводи се већи број питања која утичу на колективно преговарање и свођење социјалног дијалога на минимум, а то значи да су организације запослених искључене из учешћа у припреми нацрта закона из области рада и социјалне политике, да СЕС није консултован о нацртима тих закона, да Комисија за утврђивање репрезентативности не функционише од маја прошле године, као и да је утврђен недостатак консултација са социјалним партнерима о питањима која се односе на међународне радне стандарде.

Интернационал образовања је тражила да организације чланице из Србије доставе релевантне информације које се у области примене Конвенције 144 односе на образовни сектор. Те информације ће бити укључене у интервенцију међународних представника синдиката током расправе о примени стандарда МОП у Србији.

СОС је у одговору указао на неколико горућих питања у примени Конвенције 144 о трипартичним консултацијама у образовном сектору:

1. Ситуација у Србији у вези са поменутом Конвенцијом је проблематична у односу на колективно преговарање у високом образовању током којег је исказана изузетна неефикасност. Наиме, колективни преговори о ПКУ за високо образовање су почели 2015. непосредно након потписивање ПКУ за основне, средње школе и домове ученика. У међувремену је по први пут потписан и ПКУ за предшколско образовање, док преговори за високо још нису завршени. У међувремену је важење ПКУ за основне и средње школе продужено до јануара 2019. када почиње примена новог Закона о запосленима у јавном сектору. Без обзира на инсистирање синдиката и уважавање примедби свих учесника ПКУ није потписан. Министарство просвете је декларативно за, али се стиче утисак да опструира процес у договору са министарствима финансија, рада и локалне самоуправе. Стално

мењање преговарача у редовима Владе и инсистирање на финансијским аспектима, без обзира што највећи део предвиђених одредби финансирају сами факултети, доводи до утиска о веома лошој позицији запослених у високом образовању. Непотписивањем ПКУ многим запосленима су ускраћена права која већ три година уживају запослени у основним и средњим школама (јубиларне награде, отпремнине при одласку у пензију и др), те се многи запослени питају у чему је улога и снага синдиката и радије су спремни да иступе, него да синдикалном акцијом изврше притисак на представнике власти. Поред тога, запослени у високом образовању су изложени додатним притисцима - од значајнијег смањивања плата у поређењу са осталим деловима образовног сектора, као и мањим повишицама плата које су потом уследиле.

2. Наредни проблем је лимитирани социјални дијалог о предлозима образовних закона усвојеним крајем прошле године. Синдикати образовања су на почетку учествовали у дискусијама, предлагали решења повољна за запослене, али су потом искључени из даљег рада на предлозима и углавном нису знали судбину предлога које су доставили. Такође, искључени су и из припреме веома важних одлука, које се односе на утврђивање мреже основних и средњих школа, пошто ће то имати далекосежне последице по радни статус запослених у образовању, као и припреме одлука којима се утврђује број одељења и радно ангажовање запослених. Тиме су запослени у образовању изложени несигурном раду и дуготрајном радном ангажовању на одређено време.

3. Синдикати образовања нису учествовали у припреми новог Закона о штрајку у којем је задржано старо решење да се запосленима у образовању практично онемогућава право на штрајк. Наиме, прошле године су усвојени нови закони о основном и средњем образовању у којима су остала решења из претходних закона, а то значи да за време штрајка запослени у

образовању морају поштовати минимум процеса рада и одржавати час у трајању 30 уместо 45 минута, а остали стручни сарадници раде 20 уместо 40 сати недељно. То је и 2011. године МОП препознао као прекомерну дефиницију минимума процеса рада и истакао потребу консултовања послодавца и запослених тим поводом, што у Србији није био случај. Нови Нацрт закона о штрајку предвиђа да је образовање и даље међу делатностима од посебног интереса за друштво, којем је ограничено право на штрајк, као и да се минимум процеса рада дефинише кроз КУ у консултацији послодавца са синдикатима (представницима запослених). Пошто је штрајк у образовању дефинисан у два закона о образовању, Министарство просвете сматра да тако треба и да остане. СОС је ово указао представницима СССС, који су као чланови учествовали у припреми закона, међутим, нико није озбиљно разматрао ове примедбе, а ми смо их саопштили на јавној расправи одржаној 10. маја у Београду, с тим да нико не зна да ли ће бити и усвојене и каква је даља судбина предлога да се образовање изузме из делатности којима се ограничава право на штрајк, а уколико остане, да се минимум процеса рада заиста дефинише као минимум и да буде повезан са дужином трајања штрајка.

4. На социјални дијалог у образовању утиче и нерад Комисије за утврђивање репрезентативности синдиката, на шта су указали и представници две репрезентативне синдикалне централе. Као партнери у социјалном дијалогу појављују се и синдикати за које се не зна када и на који начин су постали репрезентативни. Много синдиката са нејасно стеченим статусом за преговарачким столом неповољно утиче на снагу синдиката и отвара простор представницима власти за манипулацију социјалним дијалогом и његово свођење само на формално учешће синдиката у овом процесу.

5. СОС има, такође, примедбе и на функционисање СЕС, пошто у дужем периоду није на дневном реду имао ниједно питање положаја запослених у образовању, или у ширем контексту новог Закона о запосленима у јавном сектору, положаја запослених у образовању унутар јавног сектора. И у овом делу, као и осталим наведеним питањима, социјални дијалог се своди на формални аспект, без стварних могућности утицаја синдиката на повољније одлуке по запослене.

БОРКА ВИШНИЋ

Како су нагло порасле плате у образовању

Сви синдикати образовања су у протеклом периоду као аргумент у преговорима са ресорним државним органима користили податак о зарадама у образовању: плате ниже за 10 - 12% у односу на просечне, а притом је реч о веома образованом делу запослених! Крунски доказ за потцењен положај запослених у сектору који држава промовише као најважнији за светлу будућност земље.

Но, од почетка ове године тај аргумент је напросто ишчилио. Не због повећања плата од 10% у већем делу сектора образовања (сви су сем високог образовања добили тај износ, док су високом образовању плате повећане за 5%). Плате у образовању повећала је статистика, односно нова методологија израчунавања зарада. Тако да се потврдила некадашња изрека: "Статистика, наша дика, што пожели - то наслика!"

Јануарске податке добили смо крајем марта, фебруарске крајем априла. И нема забуне: у јануару 2018. године просек нето зарада свих запослених био је 50.048 динара, а у образовању 52.384 динара, у фебруару је просек зарада свих запослених био 47.819 динара, а у образовању 51.383 динара. Поред тих података, од нове године се посебно издвајају подаци о платама у јавном сектору - за јануар је просек плата у јавном сектору био 56.585 динара, а у образовању и култури (овде су ове две делатности сврстане заједно) био је 52.935, а за фебруар је просек плата у јавном сектору био 54.182 динара, а у образовању и култури 51.756 динара. Дакле, образовање је по примањима већ други месец изнад просека, једино је у садејству са културом испод просека зарада свих запослених у јавном сектору (ту су сврстана јавна државна и локална предузећа, администрација на свим нивоима, здравство и социјални рад, образовање и култура).

Кад ове податке поредимо са истим извором (Републички завод

Просечне плате у Србији		*у динарима	
2002.	9.208	2010.	34.142
2004.	14.108	2012.	41.377
2006.	21.707	2014.	44.530
2008.	32.746	2016.	46.097
2009.	31.733	2017.	49.635

за статистику, статистика зарада) за децембар прошле године, очигледан је скок до којег је довео нови начин обрачуна: у децембру 2017. просек плата за све запослене био је 53.344 динара, у образовању 44.241 динар. Кад се узму просечни подаци за целу годину, односи су слични: за дванаест месеци прошле године просек плата свих запослених био је 47.893 динара, а у образовању за исти период 42.423 динара.

Како је дошло до ове нагле промене у статистици зарада? Нови извори података и нова методологија обрачуна зарада која се примењује од почетка ове године довела је до значајних разлика. Наиме, кроз месечно истраживање о зарадама запослених (обрасци РАД - 1) до просечно исплаћених зарада долазило се кроз узорак правних лица којима је било обухваћено око 800.000 запослених. Нова методологија подразумева податке из евиденције Пореске управе и односи се на све запослене. Образложење је да се тиме добијају тачнији подаци усклађени са европском методологијом (без обзира што нико не евидентира стварно исплаћене зараде, већ само обрачунате порезе и доприносе из зарада), као и да до сада истраживањем нису били обухваћени предузетници, као ни исплате по основу уговора о привременим и повременим посло-

вима. У сектору образовања не раде предузетници, па ово образложење не може да се примени на велике разлике у подацима за зараде у образовању, а ни уговори о привременим и повременим пословима (претпостављамо) нису толико обима у образовању да би у тој мери утицали на разлике стара - нова методологија. Нагађамо да би се то можда могло односити на исплате зарада у приватном сектору образовања, уколико није у адекватној мери био заступљен у узорку. Да не бисмо и даље имали дилему, тражили смо званично тумачење из институције која води ове податке - Републичког завода за статистику. Одговор још чекамо.

Иначе, Републички завод за статистику је у припреми на прелазак на нову методологију радио и симулацију паралелног обрачуна плата - за прошлу годину и по РАД-1 обрасцима и подацима из ПУ. Званично је саопштено да ту и нема великих разлика, само у неколико општина које су наведене. Међутим, примера ради, просечна плата за све запослене у 2017. години била је по РАД -1 обрасцима 47.893 динара, док би по новом начину обрачуна била 46.600 динара, значи 2,7% мања. За образовање је просечна плата читаве прошле године била 42.423 динара, док би по подацима из ПУ била 48.369 динара, дакле већ за 14%! Нисмо ни знали колико нам је и прошле године добро ишло, није било методологије која би нам то и потврдила.

Иначе, од РЗС смо тражили да нам доставе и податке о исплатама просечних зарада у основном и средњем образовању у протеклој и овој години, јер са тим подацима свакако располажу. То је највећи део образовног система и са најмање приватних образовних установа, те би било за очекивати да ту има и најмање разлике. Запослени у образовању, а синдикати посебно заслужују да добију одговоре на ова питања. Ако ништа друго, да жалимо што смо се прошле године лоше осећали због ниских плата.

Б. ВИШНИЋ

Синдикати промовишу ИКТ у инклузији

У Лисабону је одржан веома успешан семинар о улози дигитализације у инклузивном образовању и изазовима са којима су суочени наставници и синдикати образовања. Семинар је организовао Институт за образовање Европске организације синдиката и ETUCE, а у раду је учествовало више од тридесет представника синдиката из бројних европских земаља.

Излагачи на семинару су били представници више светских институција које се баве овим питањима, професори са португалских факултета, а у радним групама и током панел дискусије била је прилика за размену мишљења и начина суочавања са дигитализацијом коју сусрећемо у свакодневном животу и раду у образовању и синдикату.

Сузан Флокен, директор ETUCE, је изнела платформу ове организације и потребу да се утврде стандарди педагошке употребе ИКТ у образовној пракси, за коју наставници треба посебно да се спремају. За то је потребно осавремењавати програме почетне обуке наставника, а онима који већ раде је потребно стално стручно усавршавање и сарадња, али и тимски рад у педагошком осмишљавању и коришћењу предности ИКТ у свакодневном раду.

Посебан предмет излагања и расправе били су изазови до којих дигитализација доводи - од потенцијалних опасности, коришћења података, као и улоге и учешћа приватних компанија које могу да преузму улогу по основном постулату дату наставницима, а то је да они одлучују о употреби дигиталних оруђа на начин који је педагошки осмишљен и оправдан, јер наставнике нико не може да замени у учионици. "Образовање је људско право, а не роба и ИКТ су оруђе које је подршка наставницима и не може да преузме њихову улогу", истакла је Сузан Флокен.

Ова област треба да буде и тема социјалног дијалога између послодавца у образовању и синдиката, како би се дефинисале професионалне потребе наставника, како да користе користи од ИКТ и како да промовишу критично мишљење. Један од важних задатака је могућност коришћења ИКТ у превенцији раног напуштања образовања.

Координатор пројекта Едуардо Надал је истакао посебну важност коришћења ИКТ у инклузивном образовању из перспективе синдиката кроз промоцију употребе и обезбеђивање приступа ИКТ, стручног усавршавања наставника и коришћење ИКТ у истраживању и развоју. Такође, важно је водити рачуна о безбедности и ко-

ристити аналитичке податке за унапређење учења, а не за рангирање школа. Препреке или тешкоће у реализацији Надал учача у подручју приватизације, односно трошкова у овој области, недостатку приступа ИКТ код куће, недостатку одговарајуће обуке наставника, инклузивне праксе у одељењу и комплексности учења иновативних дигиталних вештина. Једна од тешкоћа је и слаба укљученост синдиката у ИКТ.

Оно што може да допринесе успеху у овој области је повећано јавно финансирање, јачање компетенција наставника, њихове мотивације и позитивних ставова према ИКТ. Због тога је потребна подршка наставницима у додатној обуци, инклузивној пракси и приступима, као и укупни позитиван приступ школе. Почетно образовање наставника треба да укључи основе ИКТ вештина, педагошки приступ изнад технолошког, као и одговарајуће руковођење.

Представница UNESCO Наталија Амелина је презетовала практичну употребу нових технологија у инклузивном образовању за различите облике сметњи код ученика - од визуелних до моторних, којима се руше баријере у учењу.

Занимљиви су и подаци које је навео представни ЕК - о резултатима PISA тестова и употреби ИКТ: ученици са нижим социоекономским статусом, који касније почну користити ИКТ су значајније унапредили своје резултате него они који од малена у већој мери користе ИКТ - њихови резултати су касније смањени.

Током рада у радним групама изнети су подаци о стању употребе ИКТ у различитим земљама, где су се чули слични подаци и проблеми као и у нашој земљи: у многим срединама не постоји одговарајућа инфраструктура за ИКТ, нема специфичне обуке, присутна злоупотреба и насиље у коришћењу ИКТ итд. Посебно је истак-

нут проблем ставова старијих наставника ("BBC" генерација - Before Before Computer) који треба да обучавају генерацију одраслу уз екран. Главно питање је како мотивисти наставнике за обуку и употребу ИКТ.

Однос приватног и јавног финансирања је осетљиво питање, те је закључак да је и у овој области потребно јавно финансирање, пошто приватне компаније искључиво теже остваривању профита и готовим програмима онемогућавају креативност наставника и њихов одабир одговарајућих садржаја. Употреба ИКТ у оцени ученика се не сме користити за оцењивање наставника, а потребно је водити рачуна и о употреби података. ИКТ је само средство које може да олакша рад наставника и треба да буде не само за ученике у инклузивном образовању, већ за сву децу.

Током панел дискусије истакнуте су неједнакости у могућностима коришћења ИКТ - колеге из Португала су изнеле податке да многи наставници немају свој рачунар ни приступ интернету, многа деца живе у сиромаштву и не доручкују ујутро, а од наставника се тражи да примењују ИКТ у пракси, јер су направљени уговори са приватним компанијама. Оно што је добра страна употребе ИКТ односи се на могућности кохезије и стварања једнакости, насупрот компетитивности и зато је неопходно јавно финансирање употребе ИКТ.

Било је речи и о употреби ИКТ у синдикалном раду: углавном се сматра да је довољно поставити информацију на веб страну синдиката, али многи то не читају, иако ми то очекујемо. Много више треба да радимо са члановима синдиката, истакао је представник FENPROF, јер "није довољно знати да смо на правој страни историје".

У Бриселу је 9. - 10. априла 2018. одржан састанак Сталног комитета високог образовања и истраживања (HERSC - High Education and Research Standing Committee) који делује у оквиру Интернационале образовања (EI). Састанку је присуствовало 32 члана Комитета, који представљају 28 синдиката високог образовања и истраживача из 23 земље.

Директорка Европског комитета синдиката образовања (ETUCE) Susan Flocken је у уводном излагању дала преглед тренутног стања у високом образовању у Европи. Указала је на многобројне проблеме са којима се сусрећу синдикати образовања. Представник Данске у HERSC је по први пут одсуствовао са састанка, јер је у Данској био на молу штрајк комплетног јавног сектора. У Великој Британији су усвојена законска решења којима се не гарантује висина пензије просветних радника. Ситуација у којој се налазе просветни радници у Турској је и даље веома тешка. Директорка је изнела оцену да је у извесној мери угрожена аутономија универзитета у Будимпешти. У Естонији уопште нема колективног преговарања, а у Албанији су пропали сви покушаји да се потпише посебан колективни уговор за високо образовање. Аутор овог текста се уздржао да јавно истакне велику сличност Албаније и Србије у погледу потписивања ПКУ за високо образовање и ограничио се да о томе незванично обавести председника HERSC Rob Copeland-а.

Посебну пажњу HERSC је усмерио на проблем унапређивања статуса високог образовања. Наиме, на Конференцији ETUCE, одржаној у Београду децембра 2016. године, била је поднетна Резолуција о унапређењу статуса високог образовања и препознавању значаја држања наставе у високом образовању. У тој резолуцији је уочено постојање извесног броја неповољних тенденција које се односе на финансирање и вредновање наставе у високом образовању, од којих су најважније:

- Повећано фокусирање националних влада и ректора универзитета на побољшавање квалитета наставе и учења у институцијама високог образовања засновано у највећој мери на одређивању исхода учења.

- Изражена оријентација да се при одређивању и подстицању квалитета одржавања наставе и квалитета учења све више користи неприкладна мерила, као што

су анкете о задовољству студената или исходи запошљавања након завршетка студија.

- Нагли пораст захтева за достављањем веома обимне и често непотребне документације у процесу обезбеђивања квалитета.

- Притисак националних влада и ректора универзитета да се држање наставе раздвоји од истраживања и тако дезинтегришу традиционалне академске улоге наставника.

- Процедуре унапређења наставника, нарочито у виша академска звања, још су у највећој мери заснована на резултатима истраживачког рада наставника и на његовој способности за привлачење спољног финансирања.

У резолуцији су предложене алтернативне политике везане за финансирање и вредновање наставе у високом образовању:

- Да се повећа инвестирање у активности које подржавају наставну функцију.

- Да се обезбеди формирање академица који завршавају висококвалитетну педагошку обуку и чији ће континуалан професионални развој бити директно усмерен на академску праксу, као и да се њима омогући добијање стипендија за одржавање наставе.

- Да се подржавају предавања заснована на истраживањима и принципи свеобухватног повезивања наставног процеса и истраживања, као најбољег начина да се обезбеди преношење савременог знања и социјално релевантно образовање.

- Да се одржавање наставе препозна као легитиман пут за напредовање у каријери и да се обезбеди боља равнотежа између наставе и истраживања у про-

цесу доношења одлука о унапређивању наставника у виша академска звања.

- Да се рецензија постави у средиште процеса евалуације квалитета наставе у високом образовању.

- Да се обезбеди да синдикати образовања добију саветодаван статус у националним агенцијама за обезбеђивање квалитета.

Чланови HERSC-а су у оквиру радних група детаљно разматрали тренутно стање у високом образовању са посебним акцентом на оцену докле се стигло на плану остваривања политика предложених резолуцијом ETUCE. На пленарној седници су размењена искуства појединих земаља. Идеја је била да се представе евентуални примери добре праксе, али и да се покажу актуелни изазови у области високог образовања. Резултати дискусије нису били охрабрујући. Није било позитивног примера који би показао да је неки синдикат образовања битније утицао на актуелну политику лобирањем, колективним преговарањем или медијском кампањом. Проблеми који су били уочени при састављању резолуције су и даље актуелни у већини земаља (анкетирање студената, исходи запошљавања, бирократизован процес осигуравања квалитета, раздвајање улоге предавача и истраживача, итд.). Установљено је да са изузетком два синдиката са севера Европе, ниједан синдикат образовања нема свог званичног представника у националној агенцији за осигурање квалитета. У погледу педагошке обуке наставника истакнут је став да би она требало да буде добровољна, а да би евентуално увођење обавезне обуке могло да се у будућности предвиди за

/Наставак на 10. страни/

/Наставак са 9. стране/

новозапослене предаваче. Наравно да је у случају наметања додатних обавеза предавачима, неопходно предвидети додатно финансирање у циљу побољшања материјалног положаја наставника.

Посебно је била интересантна дискусија посвећена обезбеђивању квалитета наставног процеса. Постоје објективне тешкоће да се настава исто тако високо вреднује као истраживање у оквирима академске каријере наставника. Поставља се питање који показатељи могу да се употребе за евалуацију доброг одржавања наставе, која би затим представљала део критеријума за напредовање наставника? Иако је рецензија (*peer review*) основни начин вредновања квалитета истраживања, није јасно шта би представљала рецензија одржавања наставе. У дискусији је истакнуто да резултати анкетирања студената могу да представљају изванредан показатељ квалитета наставе, али је потребно имати у виду да је задовољство студената најчешће у директној вези са смањеним захтевима који се пред њих постављају при савладавању градива предвиђеног програмом одређеног предмета. Уобичајено је да се у наставним плановима и програмима дефинишу предвиђени исходи учења, али није сасвим јасно како се они проверавају. Аутор овог текста је заступао тезу да исходи запошљавања након завршетка студија у суштини и нису неприкладно мерило за процену квалитета наставе, бар када су технички факултети у питању. Наиме, успешне каријере које у реномираним светским компанијама остварују дипломици неког техничког факултета указују на добре исходе учења, који могу да се припишу високом нивоу квалитета наставе на том факултету. Наравно да исходи запошљавања дипломаца у извесној мери зависе и од стеченог репомена универзитета, односно факултета чију диплому поседују, али је и то показатељ нивоа квалитета оствареног у неком дужем претходном периоду. У том смислу, институције високог образовања би требало да буду заинтересоване да остану у контакту са својим дипломцима и да формирају сопствене базе података у којима би се ажурирањем пратило кретање дипломаца и њихово напредовање у каријери. Уосталом, за истакнуте уметнике је уобичајена пракса да се наглашава име професора у чијој класи су они дипломирали на уметничкој академији.

ДЕЈАН МИЦКОВИЋ

Угрожена будућност Болоњског процеса

Европски комитет синдиката образовања и Комитет за високо образовање HERSC изражавају велику забринутост за будућност високог образовања у Европи у односу на примену Болоњског процеса и будућност Европског простора високог образовања. Париски коминике, који ће бити усвојен (док је овај број у штампи) на Министарској конференцији у Паризу 24 - 25 маја 2018. године, фокусира се на то да "Фундаменталне вредности" у високом образовању, као што је слобода изражавања, аутономија институција, академске слободе, независне студентске организације и слободни покрети студената и особља остану интегрални део Европског простора високог образовања (ЕНЕА). У Европи се запослени у високом образовању и истраживачком сектору суочавају са потешкоћама које резултирају снижавањем њиховог професионалног статуса. Чланице Европског комитета синдиката високог образовања извештавају редовно о претњама којима су изложени наставници и истраживачи у области професионалне аутономије кроз нарушавање академских слобода. Такође, извештавају о погоршању радних и животних услова, укључујући замрзавање плата, смањивања плата и неприхватљиве промене у шемама пензионог осигурања. Несигурно запошљавање академског особља се наставља кроз неформалне уговоре без јасне будућности и каријере за младе, што неповољно утиче на атрактивност наставничке професије у сектору високог образовања и истраживања.

Зато су представници европских синдиката пре Министарске

конференције истакли листу захтева и доставили извештаје у којима су садржана четири захтева који се односе на будућност Болоњског процеса:

1. Боља заштита академских слобода, као једне од фундаменталних вредности Болоњског процеса;
2. Значај већег јавног (државног) улагања у високо образовање и истраживање;
3. Потреба осигурања подстицајног радног окружења за особље, укључујући унапређење радне сигурности и радних услова;
4. Позив на боље признање наставе у високом образовању.

У погледу ситуације са којом се суочава сектор високог образовања и истраживања у Европи, синдикати позивају учеснике Париске министарске конференције:

- да предузму мере којима ће у области високог образовања и истраживања подржати демократске и фундаменталне вредности и поштовање грађанских слобода и научни, културни, социјални, еколошки и економски развој наших друштава;

- да осигурају демократско управљање у доношењу одлука у политици високог образовања и истраживања и институција, за успешну примену циљева Европског простора високог образовања, упоредо са ефикасним и садржајним социјалним дијалогом и колегијалним управљањем заједно са синдикатима образовања и особљем;

- да осигура пуну примену UNESCO препорука из 1997. о статусу наставног особља у високом образовању, уз поштовање институционалне аутономије, ака-

демских слобода, самоуправе и колегијалности;

- да гарантују академске слободе за особље у високом образовању и истраживању, укључујући и слободу истраживања и разноврсност истраживачких тема, приступа, метода и временог оквира;

- спречити даљу маркетингизацију сектора високог образовања, укључујући и модел финансирања заснован на резултатима. Уместо тога, владе широм Европског простора високог образовања морају посматрати високо образовање и истраживање у дугорочној перспективи, повећати јавно улагање у универзитете, колеџе и истраживачке институције и зауставити увођење трошкова школарине за студенте;

- да осигурају висок степен инвестирања у педагошка средства с посебном пажњом на висококвалитетну дигиталну опрему и континуирани професионални развој академског особља;

- да уведу политике елиминације неједнакости и учине академски живот атрактивном професијом за све, посебно младе и жене, као и колеге из социо-економски и расно неповољног окружења, укључујући мигранте и избеглице;

- да уведу иницијативе и мере за значајно повећање процента жена на вишим позицијама у институцијама високог образовања;

- да зауставе неформално и несигурно запошљавање и ширење рада на одређено време и

са непуном нормом у сектору и да те уговоре преведу на неодређено време - у сталне позиције да би се кренуло ка стабилнијој и атрактивнијој професији;

- да се обезбеди адекватна подршка смањењу радног оптерећења академског особља, укључујући и смањење времена за часове и обезбеди одговарајућа административна подршка, како би запослено академско особље могло успоставити бољи радни и животни баланс;

- да се осигура бољи паритет у односу између наставе и истраживања у академској каријери и гарантује да су и настава и истраживање интегрални део живота и рада академског особља.

Еуридика у студији "Модернизација високог образовања у Европи: академско особље" прошле године извештава да:

- сигурност посла није норма у академском свету: у скоро свим европским земљама сектор високог образовања нуди и уговоре на одређено и неодређено време, али је у неким земљама целокупно академско особље запослено само по уговорима на одређено време;

- што се тиче плата, многи чланови академске заједнице су искусили "притисак извођења" у различитим областима, укључујући истраживање, наставу или унапређење квалификације;

- старије академско особље тежи да има много повољније радне услове и сигурније уговоре него њихове млађе колеге;

- жене су и даље мање заступљене међу академским особљем;

- агенције за екстерно осигурање квалитета, које испитују институције, фокусирају се на наставу и истраживање и често запостављају управљање људским ресурсима (процедура запошљавања, систем оцењивања на бази резултата и пракси унапређења);

- широм Европе, готово да не постоји широка скала програма континуираног професионалног развоја академског особља са могућношћу да унапреде своје наставничке вештине;

- професија академског особља стари, док су захтеви квалификација и извођења изузетно високи: удео академског особља старог 50 - 64 године је изнад 40% у Бугарској, Грчкој, Шпанији, Италији, Словенији, Финској и Швајцарској, а у пет земаља - Бугарској, Естонији, Италији, Летонији и Словачкој - удео академског особља изнад 65 година прелази 10%. Све те земље имају релативно низак удео особља у категорији испод 35 година, што може указивати на тешкоће у генерацијској обнови популације академског особља;

Поред тога, извештај ETUCE "Академци уједињени за квалитет високог образовања: глас професије" публикован је за потребе министара који учествују на Париској министарској конференцији.

Б. ВИШНИЋ

Извештај можете преузети на адреси:

http://files-eu.clickdimensions.com/ei-ieorg-a4ucu/files/academicsunitedforqualityhe-en.pdf?_cldee=Ym9ya2EudmlzbnmqQGdtYWlsLmNvbQ%3d%3d&recipientid=account-5aa0a021f39bdb11a8460003ffb721cc-0eb525f47c74460a8941b746df

Више информација о Болоњском процесу можете наћи:

<http://link-eu.ei-ie.org/l/8c1ff55410a74809b680ab7d4f505bee/46DFF624/5745FA0C/052018n>

**Синдикално
Перо**

БОРКА ВИШНИЋ и МИОДРАГ КАМПЕРЕЛИЋ ● Телефон: (011)32-33-229 ● Тираж: 4000 ● www.sind-obr.org.rs ● E-mail: obrazovanje@sindikato.rs ● Графичка припрема: ДИМИТРИЈЕ ПАВЛОВИЋ ● Штампана: СИГНЕТА - Београд

Издавач: СИНДИКАТ ОБРАЗОВАЊА СРБИЈЕ, Дечанска 14, 11000 Београд ● Главни уредник: ВАЛЕНТИНА ИЛИЋ ● Уредник: САША ЛУКОВИЋ ● Редакцијски колегијум:

CIP - Каталогизација у публикацији Народна библиотека Србије, Београд 331.105.44(497.11)

СИНДИКАЛНО перо : лист Синдиката образовања Србије / главни уредник Валентина Илић. - Год. 1, бр. 1 (2001)- . - Београд : Синдикат образовања Србије, 2001- (Београд : Сигнета). - 30 цм Месечно. ISSN 1451-7574 = Синдикално перо COBISS.SR-ID 120073740

Технолошки факултет у Новом Саду

гетско инжењерство и студијски програм Фармацеутско инжењерство и Инжењерство материјала.

Са поносом истичемо да је студентима омогућено да у пракси кроз сарадњу са бројним компанијама, проверавају, унапређују и стичу додатне вештине и нова знања. Инжењери технологије образовани на ТФ у Новом Саду раде у водећим привредно-индустријским компанијама, како у Србији, тако и у иностранству.

Синдикална Организација ТФ постоји скоро колико и Факултет. За своје време Синдикат је имао важну улогу у организовању, заштити права и побољшању стандарда чланства. На срећу, међу члановима Синдиката влада висок степен колегијалности, солидарности и хуманости. Чланови Синдиката се радо друже на прославама у организацији Синдиката.

Сваке године деца чланова Синдиката добијају новогодишње пакетиће. Поклон честитке се уручују за 8. март, Нову годину, свакој новорођеној беби, али и сваком члану приликом одласка у пензију. Правилником је уређено коришћење синдикалне позајмице.

Синдикална организација ТФ учествује на Спортским сусретима СОНК Војводине и СОС, на којима остварује запажене резултате, а чланица је и "Фондације солидарности за превенцију радне инвалидности и рекреативни одмор радника"

Захваљујући оваквом позитивном ставу у раду, уживамо велико поштовање колега из других синдикалних организација и шире.

Председник СО ТФ
Сузана АНЂЕЛКОВИЋ

Запослени у овој установи са традицијом дугом 57 година образују студенте и изводе наставу у оквиру поља техничко-технолошких наука, уз развој научно-истраживачке делатности, сарадњу са привредом и одржавање курсева целоживотног учења.

Настава на основним академским студијама организује се на пет студијских програма, од којих су три модулирана: студијски програм Прехрамбено инжењерство, са три изборна студијска подручја - Инжењерство угљено хидратне хране, Технологија конзервисане хране и Контрола квалитета; студијски програм Биотехнологија са два изборна студијска подручја - Прехрамбена биотехнологија и Биохемијско инжењерство; студијски програм Хемијско инжењерство са три изборна студијска подручја - Хемијско процесно, Нафтно-петрохемијско и Еко-енер-

Представљамо нашу чланицу